

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin pañmuwukbi diwari da Pol do yaŋba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyiŋdet gulusun aŋek Pol abiŋ yipgwit. Pol da Korin amin gat gen uŋun aŋmilip ak do nandagit, ae iyi do Piŋkop dakon yabekbi bamisi kinda yaŋ nandaj imni do papia on mandagit. Yaŋ aŋek ae kosiri kinda gat tagisi nandaj yom do aŋek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasajek mandagit uŋjungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut uŋun do yosok. Gen uŋun dima yip do nandagit, mani kwen wigik aŋek yaŋba yokwi tok aŋ imgwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen uŋun nandajek aŋpakni pañmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandaj yomisak.

Uŋun bisapmon pañmuwukbi Judia miktimon egiŋgwit uŋun yokwisi egiŋgwit, do Pol uŋun do moneŋ paŋki yom do moneŋ pañmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin miŋat aminyo da pi uŋun do moneŋ pañmuwutni do buri paŋtagap ak do gen yipgut.

Pol da Piŋkop da yabekbi kabi do pi yomgut uŋun do yagit (Kilapmi 1-7)

1 ¹Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Piŋkop da iyi da galaktogon pi uŋun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Piŋkop dakon pañmuwukbi Korin kokup papmon ekwaŋ gat, ae telagi pañmuwukbi morap Akaia provinskon ekwaŋ, ji kisi do mandaj damamak. ²Piŋkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandaj yawok damiŋek butji panyawot abal yawori tosak do bisis amak.

Piŋkop da jigi bisapmon butnin paŋteban asak

³^aAmin Taginin Yesu Kristo dakon Piŋkopni ae Datni uŋun aŋkisineŋ. Uŋun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigi paŋ uŋun butni paŋteban

---

^a 1.3 Ro 15.5

asak dakon Piňkop. ⁴Jigi bisap morapmon butnin paňteban asak. Piňkop da butnin paňteban asak, uňudeň gin nin da jigi mibili mibili paň amin morap buri paňteban amaň. ⁵^bTepmi madep Kristo da pagit uňudeň gin ninyo kisi pamaj. Ae Kristo da butnin paňteban aban butnin yaworisi tosok. ⁶Nin jigi pamaj bisapmon ji da but yawot pani ae Piňkop da ji yokwikon baň timitjak uňun do ajeck pamaj. Ae Piňkop da butnin paňteban aban butnin yawori tosok bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do ajeck Piňkop da yaň asak. Ji tebai agek nin da tepmi pamaj uňudeň gin tepmi pani kaň, Piňkop da butji paňteban akdisak. ⁷Ae ji jigikon tebaisi atdaň yaňsi nandaj damamaň, nido ji nin gat kisi jigi kalonjı pamaj, ae nin gat kisi but yawot kalonjı timitdamaj yaňsi nandamaň.

⁸^cNot kabi, nin Esia provinskon jigi pagimaň uňun ji da nandani do nandamaň. Jigi madepsi da nin pabiň nimpamaň uňun da tapmimnин pabigit. Aban nin kimotdamaň yaňsi nandagimaň. ⁹Asisi, kimot akdamaň yaňsi nandagimaň. Nin tapmimnин madep díma yaňsi nandaneň do jigi uňun noman taň nimgut. Piňkop amin kímakbi kimoron baň paban pidot pidot amin uňun dagın nin aripmi tagi paňpulugosak yaňsi nandaneň do jigi uňun pagimaň. ¹⁰^dUňun jigi paňek kimoronsi kigimaň, mani Piňkop da kimoron baň paňpulugagit, ae don yo kisi nin jigikon baň timitdisak. Jigi morap noman taň nimni bisapmon Piňkop da nin jigikon baň paňpulugokdisak yaňsi nandaj teban tomaň. ¹¹Mani ji nin paňpuluganjeň bisit aba Piňkop da amin morapmi dakon bisitni nandajek nin paňpulugosak. Aňakwan amin morapmi da Piňkop da ninon paňpulugok asak uňun kaňek ya yaň iyini.

Pol da Korin amin top díma yoyigit

¹²Nin yaňsi nandamaň, on miktimon Piňkop da nin paňpulugajakwan nin aňpak telagisi amaj ae gen bamisi baň yomaň. Ae jikon yaň ginsi agimaň. Nin on miktim dakon nandaj kokwin tagisi díma yolgumaj. Piňkop da nin nandaj yawok nimiňek paňpulugagit, do nin aňpak agimaň uňun do nandano wígisak. ¹³⁻¹⁴^eNin papia mandaj yopno jikon obaj bisapmon gen ji da manjiňek mibili tagi nandaj pisogi uňun bangin mandamaň. Asi, bisap diwarïkon gen mandamaň ji da mibili díma nandaj. Mani nin gen morap mandamaň uňun ji da pakyajsi nandani do nandamaň. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandamaň yaň gin ji da nin do tagisi nandani do nandamaň.

¹⁵Nak yaňsi nandagim, do abiň dandanek paňpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶^fNak Masadonia provins kík do obiň ji dandanek don Masadonia kiken yaň nandagim. Ae don Masadonia da

^b 1.5 Kap 34.19   ^c 1.8 Ya 19.23; 1Ko 15.32   ^d 1.10 2Ti 4.18   ^e 1.13-14 2Ko 5.12; Pil 2.16
^f 1.16 1Ko 16.5-6

tobil obiŋek ji dandaŋapbo ji da kosit agipben dakon yo di anpulugaŋba Judia miktimon kikej yaŋ nandagim. ¹⁷Obiŋ dandak do nandak nandak agim uŋun kalkali agim yaŋ nandaŋ, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat uŋun miktim amin da gen kaga da “Akeŋ” yaŋ yanek dima aŋ, nak yaŋ asat yaŋ nandaŋ, ma? ¹⁸Piŋkop gen morapni guramik kimoŋdok, ae nin gen kagakon da “Aneŋ” yaŋ yoneŋ kaŋ uŋun aneŋsi. ¹⁹^gNak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Piŋkop dakon Monji dakon geni jikon yaŋ teŋteŋok agimanj. Ae disi nandaŋ, Kristo “Uŋun akeŋ” yaŋ yanek dima kiriŋikdak. Bisapmi bisapmi Kristo “Abeŋ” yaŋ yanek geni yol kimagek asak. ²⁰^hPiŋkop dakon yaŋ teban tok geni morapmi toŋ, ae uŋun yaŋ teban tok morap da bami toŋ ani do Kristo da “Nak da akeŋ” yaŋ yosok. Mibili yaŋ do nin Yesu da manon da Piŋkop dakon man awigek “Uŋun asi” yaŋ yomaŋ. ²¹Piŋkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadajek panjeban aban tebaisi akgamaŋ. Ae uŋun da nin gat ae ji gat kisi iyı do manjigit. ²²ⁱUŋun iyı dakon amin ekwamaŋ dakon tilak yipmaŋ nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Piŋkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit uŋun gat kisi don timitdamaj yaŋsi nandamaŋ.

Pol Korin tepmi dima kigit

²³Nak gen bamisi yosot uŋun Piŋkop da nandisak. Do uŋun da manon da bamisi yaŋ dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jiŋi pani do dima nandagim. ²⁴^jJi nandaŋ gadat aŋek anpak yaŋsi aŋek egipni dakon kila aminji egip do dima galak tomaŋ. Ji nandaŋ gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da amaj.

2 ¹Yaŋdo, nak kalip obiŋek jiŋi damgum uŋudeŋ ae kosiri kinda gat jiŋi dam do dima nandagim. ²⁻³Jiŋi dabo but yokwi nandani kaŋ, naminon kisik kisik pakeŋ? Ji dagin kisik kisik namdaŋ, do jikon obiŋek butjik pak do dima galak tosot. Mibili yaŋ do aŋek papia mandan damgum. Ji nandaŋ, nak yo kinda do kisik kisik abeŋ kaŋ, jiyo kisi kisik kisik akdaŋ gin. ⁴^kNak papia uŋun mandagim bisapmon but yokwi aŋek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia uŋun butjik dam do aŋek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktaŋ damisat yaŋsi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipmaŋ imni

⁵Jikon yokwi agit amin uŋun da nak naŋ jiŋi dima namgut, uŋun da ji baŋ jiŋi damgut. Nak uŋun do gen tebai dima yok do nandisat. ⁶Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawit uŋun aripmi.

^g 1.19 Ya 18.5   ^h 1.20 PA 3.14   ⁱ 1.22 2Ko 5.5; Ep 1.13-14   ^j 1.24 1Pi 5.3

^k 2.1 1Ko 4.21   ^l 2.4 Ya 20.31

Jigì di gat timitjak do dima yoni. ⁷Diwarini yipmaj imijek butni aytéban ani. Butjik madepsi nandaban ujun da obisi di abiñ yipban. ⁸Yanđo, ji da but dasi sign galaktañ imañ yañ yolini do nak da ujun ani dosi dayisat. ⁹Papia ujun mandaj damgum ujun ji pañkilik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgañ bo dima, ujun kok do ajeñ mandagim. ¹⁰Ji amin kinda dakon yokwini yipmaj imni kañ, nakyo kisi yokwini yipmaj iben. Ae yokwi kinda nak da yiÿipmi tosok kañ, nak ji pañpulugok do Kristo da dabilon yokwi ujun yipmajdat. ¹¹^mYañ asat nido Sunduk da nin pañkiligeñ dima pabiñ nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabiñ nip do pi nian asak ujun nandamañ.

Pol Tatus kok do nandagit

¹²ⁿNak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yañ teñteñok ak do abiñ altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyikeñ do kosit tagisi yipmaj namgut. ¹³^oMani butno yawori dima tagit, nido notno Tatus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyiñek Masadonia provinskon kigim.

Piñkop da tapmimon yabekbi emaron teban toj

¹⁴Mani nin Piñkop ya yañsi iyamañ, nido Kristo da uwalni pabiñ yopgut. Ae Piñkop da mibil tañ nimiñakwan nin iyí dakon amin kabini buñon da yolgamañ. Ujun da nin pañtagap aban Kristo dakon mibili yono ujun da yo kibañi tagisi da yañ dukwan dukwan kisak. ¹⁵Asi, nin yo kibañi tagisi pañalon aji ujun yombem bañ Kristo da timik Piñkop do pareñ asak. Ujun kibañi Piñkop da yokwikon bañ timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdañ amin kisi da nandañ. ¹⁶^pAmin Tipdomon kwañ ujun kibañ ujun da kimot dakon kibañni asak, mani amin Piñkop da yokwikon bañ timikdak ujun kibañ ujun da egip egip dakon kibañni asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷Amin morapmi da Piñkop dakon gen yañ teñteñajek monej ilikgañ nin ujudeñ dima yomañ. Piñkop da iyí pi ujun nimgut, ae nin top dima yomañ. Nin egip egipnín Kristokon tosok, ae Piñkop da dabilon gen nimgut ujun but dasi nandañek yañ teñteñoman.

Yabekbi ujun sañbek sañbek kalugi dakon pi amin

3 ¹^qNin aenin ji da nin do nandaba wiñwan nimni yañon da gen on yomañ yañ nandañ, ma? Bo ae amin diwarí da aji ujudeñ nin da amin diwarí yoyino ujun da nin amin tagisi yañ ji da nandani do papia mandaj niba damnej yañ nandañ, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia

^m 2.11 Lk 22.31   ⁿ 2.12 Ya 14.27; 1Ko 16.9   ^o 2.13 Ya 20.1   ^p 2.16 Lk 2.34; 2Ko 3.5-6
^q 3.1 Ya 18.27; 2Ko 5.12

ujuden kinda mandaŋ nimni yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun dimasi. ² Disi uŋun nin dakon papia yombem da egakwa amin da aŋpagnin pindakgaŋ. Uŋun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjiŋek nandani. ³ ^sJi papia kinda Kristo da mandaŋ yipban apgut da yaŋ ekwaŋ. Pi aŋapno Kristo da papia uŋun mandagit. Uŋun kilda mandak naŋ dima mandagit, uŋun Piŋkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup naŋ mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagimaŋ, do Piŋkop da dabilon gen uŋun asi yaŋsi nandamaŋ. ⁵ Nin da nin uŋun pi aripmi dima aneŋ, do nin da yo kinda agimaŋ yaŋ dima yoneŋ. Piŋkop kalonjı dagin tapmim niban pi uŋun amaŋ. ⁶ ^tAe uŋun da nin paŋpulugarban saŋbek saŋbek kalugi dakon pi amin dagagimaŋ. Saŋbek saŋbek uŋun gen teban papiakon mandawit uŋun yombem dima, uŋun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgoŋ, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ ^uPiŋkop dakon gen teban da kimot ajalon agit. Piŋkop da uŋun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabılñi madepsi teŋteŋagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don teŋteŋi uŋun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak uŋun da gen teban dakon tilimni yapmajek uŋun da wagil madepsi teŋteŋosok. ⁹ ^vGen teban dakon pi uŋun nin gen pikon nipmajek pasilneŋ do yosok. Mani uŋun teŋteŋi madepni gat apgut, do nin nandamaŋ, Piŋkop da dabilon kilek tok dakon pi uŋun dakon tilimni uŋun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Piŋkop da asak dakon tilimni uŋun madepsi daman, aŋakwan yo kalipmi dakon teŋteŋni uŋun moniŋisok, do yo kalipmi dakon teŋteŋni si pasil mudok do yaŋ asak. ¹¹ Yo kalipmi uŋun toktogisi dima tagit, mani uŋun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak uŋun dakon tilimni da madepsi daman teŋteŋosok.

¹² Uŋun teŋteŋi da ninon madepsi teŋteŋajakwan nandaŋ teban taŋek jomjom amaŋ, do nin pasol pasoli mini uŋun do yaŋ teŋteŋomaŋ. ¹³ ^wMoses da agit nin yaŋ dima amaŋ. Uŋun tomno dabilnikon teŋteŋi madep uŋun kij yawogakwan Israel amin da dima koni yaŋ do imal naŋ tomno dabılñi witjigit. ¹⁴ Mani Piŋkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni wamaŋ sopgut, ae abisok yo kisi yaŋ gin tosok. Saŋbek saŋbek kalipmi dakon gen manjaŋ bisapmon imal da yaŋ nandak nandak kositni wamaŋ sopmajakwan gen dakon mibili dima nandaŋ pisoŋ. Nido Kristo nandaŋ gadaŋ imiŋapno uŋun kosiron dagin Piŋkop da imal tim uŋun kwiniŋdak. ¹⁵ Asi, kalip da wiŋ ae abisok ekwamajon Moses dakon gen teban manjaŋ bisap morapmon imal tim da nandak

^r 3.2 1Ko 9.2   ^s 3.3 TP 24.12; Jer 31.33; Esi 36.26-27   ^t 3.6 Jer 31.31; Jn 6.63; 1Ko 11.25
^u 3.7 TP 34.29   ^v 3.9 GT 27.26; Ro 1.17   ^w 3.13 TP 34.33

nandak kositni sopmaŋ yomisak. ¹⁶^xMani but tobil aŋek Amin Tagikon kisak amin Piŋkop da imal tim ujuŋ kukwaŋ imisak. ¹⁷^yNak Amin Tagi do yosot ujuŋ Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kaŋ, ujuŋ amin pulugaŋbi da egisak. ¹⁸Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamaŋjakwan nin da pakbi idap yombem da yaŋ ujuŋ tejteneŋi paŋtobilapno aminon kisak. Tejteneŋi ujuŋ Amin Tagikon da abiŋek nin kulabik aban iyi yombem dagomaŋ. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tejteneŋni ninon madepsi paptosok.

Yabekbi ujuŋ miktim kwoba yombem

4 ¹Piŋkop da bupmɪ nandaŋ nimiŋek pi on nimgut, do jigi noman taŋ nimaŋ bisapmon pi dima yipmaŋgaman. ²^zDimasi. Nin aŋpak mayagi ae top aŋpak morap manji kili yomgumaj. Nin amin dima paŋkewalgaman, ae Piŋkop dakon gen kulabik dima aman. Nin gen bami nomansi yaŋ tejteneŋajapno amin da nin dakon aŋpak kokwinigek Piŋkop da dabilon pi kilegisi aman yaŋ kaŋ nandaŋyo aŋ. ³Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjiŋakwan Gen Bin Tagisi nin da yaŋ tejteneŋoman ujuŋ dima nandaŋ pisoŋ kaŋ, ujuŋ amin Tipdom dakon kosit naŋ agek dima nandaŋ pisoŋ. ⁴^aOn miktim dakon piŋkop toptopmɪ Sunduk ujuŋ da amin nandaŋ gadat dima aŋ dakon nandak kositni soggut. Aban Kristo Piŋkop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tejteneŋini da ujuŋ amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵Nin yaŋ tejteneŋok aŋek nin do dima yomaŋ, nin yaŋ tejteneŋok aŋek yaŋ yomaŋ, “Yesu Kristo ujuŋ Amin Taginin, ae ujuŋ dakon man pidosak do aŋek ji dakon oman monji ekwaman.” ⁶^bNak ujuŋ yosot nido kalipsigwan Piŋkop da yaŋ yagıt:

“Pilin tukgwan tejteneŋi tagi tejteneŋosak.”

Iyi dakon tejteneŋi da abiŋ nin da buron madepsi tejteneŋagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kaŋek Piŋkop dakon tilim madepni kaŋ nandaŋyo aman.

⁷^cMani yo tagisisi ujuŋ yabekbi nin miktim kwoba tepmɪ tasik togı yombem da kagagwan ninon toŋ. Amin da ujuŋ tapmim madepsi daman ujuŋ nin dakon dima, ujuŋ Piŋkop dakon tapmimni yaŋ kaŋ nandaŋyo ani do aŋek nin da giptimon toŋ. ⁸^dKosit mibili mibilikon da jigi noman taŋ nimaŋ, mani ujuŋ da tapmimnі dima pabaŋ. Nandaba kik aŋek niaŋsi aneŋ yaŋ morapmі nandamaŋ, mani nandak nandaknі yipno dima wiſtal kigit. ⁹Amin da yo yokwisi aŋ nimaŋ, mani Piŋkop da nin dima nipmaŋ dekdak. Amin da nindapba migon maŋ pokgomaj, mani

^x 3.16 TP 34.34   ^y 3.17 Jn 8.36; Ro 8.2   ^z 4.2 2Ko 2.17; 1Tes 2.5   ^a 4.4 Ep 2.2; Kol 1.15; Ibr 1.3   ^b 4.6 WW 1.3; Ais 9.2; 2Ko 3.18   ^c 4.7 2Ko 5.1   ^d 4.8 2Ko 1.8; 7.5

nin dîma tasik tomañ. ¹⁰^eAmin da nin da giptimon Yesu dakon kîmot uñjudon koñ. Do amîn da Yesu dakon egip egipni kîsi nin da giptimon koñ. ¹¹^fNin Yesu dakon pi amâj, do bisapmi bisapmi amîn da nin si nindapba kimotnej do pi aij. Yañdo, si kîmori giptim tîmninon Yesu dakon egip egipni uñjudon noman koñ. ¹²Yañdo, kîmot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

¹³^gPiñkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Nak Piñkop nandañ gadañ ìmgum, do yañ teñteñok agim.”

Ae yañ gin ninyo kîsi nandañ gadat amâj, do yañ teñteñok amâj.

¹⁴^hNido nin yañsi nandamañ, Piñkop da Amîn Tagi Yesu kîmoron nañ aban pidagit, ae uñjun da nin Yesu gat kîsi kîmoron bañ paban pîdokdamañ, ae uñjun da nin gat ae ji gat kîsi tîmîk pañki nipban iyi da kapmatjok egipdamañ. ¹⁵Uñjun yo morap ninon noman toñ uñjun ji pañpulugok do noman toñ. Ae Piñkop dakon nandañ yawotni da miñat aminyo morapmîkon irej tañ yomij yomij aij aij kiñakwan uñjun da Piñkop do ya yañ madepsi iyinakwa Piñkop dakon tilimni madepsi teñteñosak.

¹⁶ⁱYañdo, nin pi dîma yipmañgamañ. Giptimnin uñjun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnin kalugi aij aij asak, ¹⁷^jnido nin nandamañ, jiñi tepmiyo pamañ uñjun madepsi, mani bisap pisipmisok gin tokdañ. Ae uñjun da nin pañtagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdamañ. Uñjun tilim da madepsi añaakwan abisok jiñi pamañ uñjun yapmañ mudosok. ¹⁸^kYañdo, yo dabîl da si pindari uñjun do dabîlnin uñjudon dîma yipmañ gamañ. Nin yo dîma pindari uñjun do dabîlnin kak gîmansı uñjudon gin yipmañ gamañ. Nido yo dabîl da pindari uñjun bisap pisipmisok gin tokdañ, mani yo dîma pindari uñjun toktogisi tokdañ.

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

5 ¹Giptimnin uñjun imal yut kabej yombem. Nin nandamañ, uñjun miktîm dakon imal yut kabej uñjun tasik tosak kañ, Piñkop da nin do yut ɣwakijwari kinda nimdisak. Uñjun yut amîn kisit da dîma awalbi, Kwen Kokupmon abidañapno toktogisi tokdisak. ²^mNin abisok miktîm giptim gat kîsi egek iyoñ iyoñ yañ ekwamañ. Nin Kwen Kokup dakon giptim uñjun abidono uñjun da imal da yañ waban egipnej dosi nandamañ. ³Nido imal uñjun wamnej bisapmon nin molaj dîma egipdamañ. ⁴Nin miktîm dakon giptim gat sîgin egek jiñi pañek iyoñ iyoñ yomañ. Mani on miktîm giptim wagil yipmajdet do dîma nandamañ. Nin giptim kalugi uñjun abidono uñjun da giptimnin kîmot asak uñjun imal

^e 4.10 1Ko 15.31   ^f 4.11 Ro 8.36   ^g 4.13 Kap 116.10   ^h 4.14 1Ko 6.14   ⁱ 4.16 Ep 3.16
^j 4.17 Ro 8.17-18   ^k 4.18 Kol 1.16   ^l 5.1 2Ko 4.7   ^m 5.2 Ro 8.23

naŋ yaŋ waban egip egip teban egipneŋ dosi nandamaŋ. ⁵Piŋkop da iyi uŋjun egip egip abidoneŋ do aŋnoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yaŋ nandamaŋ, yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit uŋjun gat kisi don nimdisak.

⁶"Nin uŋjun do nandajek uŋjun da butnin paŋteban asak. Nin nandamaŋ, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwamaŋ. ⁷Mibili yaŋ do nin yo dabil da si pindagek dima ekwamaŋ, nin nandaj gadaron dagin ekwamaŋ. ⁸°Asi, nin nandaj teban taŋek akgamaŋ. Nin on giptim yipmaŋek Amin Tagi da kokupmon kino yomaninsikon uŋjun gat kisi egip do nandamaŋ. ⁹°Yaŋdo, on miktim giptimon ekwamaŋ, bo ae on giptim yipmaŋek Amin Tagikon kwamaŋ, nin bisapmi bisapmi iyi aŋpak galak tosok uŋjun yol do madepsi galak tomaŋ, ¹⁰°nido nin kisi morap Kristo da iŋjamon gen pikon atdamaŋ. Agek miktim giptimon egipgumaŋ bisapmon aŋpak tagi bo yokwi agimaŋ uŋjun da aripmon tomni timitdamaŋ.

Nin miŋat aminyo paŋpulugono Piŋkop gat but kalon an

¹¹Yaŋdo, nin Amin Tagi do pasolgomaŋ, do miŋat aminyo nandak nandak kulabik aŋek Piŋkop nandaj gadaj imni do pi tebai amaŋ. Piŋkop da nin dakon but pindakkad. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi amaŋ yaŋ nandani do nandisat. ¹²Gen on ji da man madep nimni yaŋon da dima yomaŋ. Ji da nin dakon aŋpak do tagisi nandani yaŋon da yomaŋ. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik aŋek amin butgwan yo bamisi toŋ uŋjun do dima nandaj. Nin ji da uŋjun amin dakon geni kobogi paŋtobil yomni do nandamaŋ. ¹³Amin da nin do ɻugigi yaŋ yoŋ kaŋ, nin da Piŋkop dakon pi amaŋ do aŋek uŋjun do yoŋ. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi amaŋ kaŋ, nin ji paŋpulugok do aŋek pi uŋjun amaŋ. ¹⁴Kristo da nin do but dasi galaktaj nimijek nin paŋtagap aban pi tebaisi amaŋ. Nido nin yaŋsi nandamaŋ, amin kalonjiši kinda da nin kisi morap dakon tamo abidajek kimakgit, do nin kisi morap kimakgimaŋ. ¹⁵°Uŋjun da amin kisi morap iyi dogin nandajek dima egipni do aŋek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidajek kimakgit da ae Piŋkop da aban pidagit uŋjun do nandajek egipneŋ.

¹⁶Yaŋdo, abisok da wasajek nin on miktim dakon nandak nandagon da amin kokwin dima amaŋ. Asi, kalip nin on miktim dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agimaŋ, mani abisok yaŋ dima amaŋ. ¹⁷°Yaŋdo, amin kinda Kristokon gadasak kaŋ, Piŋkop da aŋkaluk aban amin kalugi kinda dagosok. Mao! Aŋpak kalipmi pasilakwan aŋpak kalugi kili noman tak.

ⁿ 5.6 Ibr 11.13-16   ^o 5.8 Pil 1.23   ^p 5.9 Kol 1.10; 1Tes 4.1   ^q 5.10 NNA 12.14

^r 5.15 Ro 14.7-8   ^s 5.17 Ro 8.1; Gal 6.15

¹⁸ Piňkop da iyi egip egip kalugi ujун nimisak. Kalip nin ujун dakon uwal egapno Kristo da nin paŋpulugaŋban Piňkop gat but kaloŋ agimaŋ. Ae miŋat aminyo timik paŋapno Piňkop gat but kaloŋ ani do nin do pi ujун nimgut. ¹⁹ ^uNido Piňkop Kristokon pi aŋakwan miŋat amin morap miktimi miktimi ekwaŋ ujун timik iyikon paŋapban but kaloŋ awit. Ujун yokwi morapni awit ujун do saŋbeŋek dıma nandaŋ yomgut. Ae Piňkop da miŋat aminyo timik iyikon paŋapban but kaloŋ ani dakon gen bin miŋat aminyokon yoyineŋ ujун dakon pi nimgut. ²⁰ Yaŋdo, nin Kristo dakon iŋjam abidajek geni yaŋ terteŋok amaj. Piňkop da nin dakon gen kagakon da miŋat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yaŋsi dayamaŋ, "Ji Piňkop gat uwal tosok ujун yipmaŋek Piňkop gat but kaloŋ ani." ²¹ ^vKristo yokwi kında dıma agit, mani Piňkop da nin paŋpulugok do aŋek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kinda dagagit. Nin Kristokon gadaŋek Piňkop dakon miŋat aminyo kilegisi aneŋ do yaŋ agit.

Yabekbi pi aŋek jiŋi morapmi pawit

6 ¹Nin Piňkop gat kisi pi kaloŋi aŋek tebaisi yaŋ dayamaŋ, "Ji Piňkop dakon nandaŋ yawotni yipba bamı mini dı taŋban." ² ^wPiňkop da yaŋ yosok:

"Nak ji paŋpulugokeŋ bisap yipgumon bıſiti nandagim.

Ae yokwikon baŋ timit timit gildaron ji paŋpulugagim."

Nandani. Abisok Piňkop da nin paŋpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon baŋ timitjak dakon gildat.

³Nin amin da pi amaj ujун do yaŋba yokwi tok aŋek dıma moni yaŋon da pi amajon gulusuŋ kinda dıma amaj. ⁴Nin Piňkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi miŋat amin morapmon aŋpak tagisi baŋ yolamaŋ. Jiŋi mibili mibili noman taj niba nin tebaisi akgamaŋ. ⁵^xObisi baljon, ae dam tebanon nipmaŋgaŋ, ae uwal da paŋdagat aŋek japmi nandaŋek gen tebai niyaŋ. Ae pi tebaisi aŋek dipmın tagi dıma pokgomaj, ae jaŋ do amaj. ⁶^yAŋpak gwaljigı minisi baŋ amaj, ae nandak nandak tagisi baŋ timitgamaŋ. Jiŋi noman taj niba but yaworon da ekwamaŋ, ae miŋat aminyo do aŋpak tagisi aŋyomamaŋ. Telagi Wupmon tapmım ujudon timikgamaŋ. Amin do bamisi but dasi galaktan yomamaŋ. ⁷Gen bamisi baŋ yaŋ terteŋomaŋ, ae Piňkop da tapmımmon pi amaj. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgaŋ ujун da tilak aŋpak kilegi timigek Piňkop dakon pi amaj. ⁸Amin diwari da manin pawikwaŋ, ae diwari da manin pabaŋ. Amin diwari da manji gen yaŋ nimaŋ, ae diwari da aŋpak tagi amaj yaŋ yon. Amin diwari

^t 5.18 Ro 5.10   ^u 5.19 Ro 3.23-25   ^v 5.21 Ibr 4.15   ^w 6.2 Ais 49.8   ^x 6.5 2Ko 11.23-27
^y 6.6 1Ti 4.12

da nin do top amin yaŋ yon, mani gen bamisi ban yomaŋ. ⁹ Amin da dima nandaŋ nimaj da tilak ekwamaŋ, mani nandaŋ nimaj. Kimoron kwamaŋ, mani sigin ekwamaŋ. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba kimokgomaj. ¹⁰ Butjik paŋek ekwamaŋ, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwamaŋ. Nin yoni mini amin da ekwamaŋ, mani amin paŋpulugono yo morapmisi timikgaŋ. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman ujuŋ nomansi dayamaŋ. Nin but dasi galaktaŋ damamaŋ. ¹² But dasi ji timit do dima kurak tomaŋ, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandaŋ. ¹³ ^aNak dat kinda da monji yoyisak ujuŋ da tilak yaŋ dayisat, ji nin do but dasi galaktaŋ nimni.

Nin Piŋkop dakon yutni

¹⁴ ^bNandaŋ gadat dima aŋ amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Arjpak tagi gat arjpak yokwi gat tagi paŋmuwutneŋ? Bo teŋteŋi gat pilin tuk gat tagi paŋmuwutneŋ? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kaloj amal, ma? Kristo nandaŋ gadan imisak amin gat nandaŋ gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Piŋkop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi paŋmuwutneŋ? Piŋkop dagok dagok mini egisak ujuŋ dakon telagi yutni ekwamaŋ. Kalip Piŋkop da yaŋ yagıt:

“Nak ujuŋ amin kabi gat egipben, ae ujuŋ da binapmon agipben.
Arjek Piŋkopni egapbo ujuŋ da nak dakon miyat amin kabi
egipdaŋ.”

¹⁷ ^dYando, Amin Tagi da sigin yaŋ yagıt:

“Ji ujuŋ yopmaŋ degek disi dage egipni.

Ujuŋ amin dakon yoni Piŋkop da pindakban iŋani aŋ ujuŋ dima
igayini.

Yaŋ aŋakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ ^eDatji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7 ¹Notnonisi, Piŋkop da ujuŋ yaŋ teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap toŋ ujuŋ kisisi sugaŋek Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi aneŋ. Arjek Piŋkop do pasalek gawak imiŋek bisapmi bisapmi telagisi egipneŋ.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktaj nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agimaŋ. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigimaŋ. Nin amin kinda aŋkililgek yoni di dima timikgimaŋ. ³ Arjpakji kokwinigek gen

^z 6.9 2Ko 4.10   ^a 6.13 1Ko 4.14   ^b 6.14 Ep 5.11   ^c 6.16 MS 26.12; 1Ko 3.16

^d 6.17 Ais 52.11; PA 18.4   ^e 6.18 2Sa 7.14; Jer 31.9

pikon dep do dima yosot. Nak yaŋ kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktaŋ damamaŋ. K̄imotneŋ bo egiŋneŋ nin sigin but dasi galaktaŋ damdamaŋ. ⁴Ji tebaisi akgan yaŋsi nandaŋ teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno panteban aŋ. Jigi morapmi noman taŋ nimaŋ, mani ji do nandaŋ uŋun da kisik kisik madep namisak.

⁵fMasadonia miktmon abij altagimaŋ bisapmon yiŋ yawotjok kinda dima agimaŋ. Uŋudon jigi mibili mibili teri teri da abij noman taŋ nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagimaŋ. ⁶Mani Piŋkop but panteban agak amin da Taitus yabekban abij nin dakon but panteban agit. ⁷Ae uŋun giŋ dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but aŋteban aba uŋun da ninon abij ji da aŋpak tagisi awit uŋun do niyiŋban uŋun kisi da butnin panteban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak toŋ, ae yokwi awit do bupmisi nandaŋ, ae nak aŋpulugok do madepsi galak toŋ, uŋunyo kisi do Taitus da niyigit. Niyiŋban kisik kisik da butno tugagit.

⁸gNak dakon papia da ji butjik damgut, mani uŋun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia uŋun da butjik damgut, mani uŋun do bisap pisipmisok giŋ nandawit. ⁹Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik uŋun pawit da jikon but tobil paŋalon agit uŋun do aŋek kisik kisik asat. Piŋkop da iyi butjik uŋun damgut, do nin da gen yiŋgumaŋ uŋun da ji dima paŋupbal agit. ¹⁰hButjik Piŋkop da paŋalon asak uŋun da ninon but tobil paŋalon asak. Ae but tobil ano Piŋkop da nin yokwikon baŋ timikdak, do butjik pamanj da jigi dima nimisak. Mani on miktim dakon butjik da kimot paŋalon asak. ¹¹Ji pakyaŋsi nandani. Butjik Piŋkop da damgut uŋun da jikon aŋpak tagi mibili mibili paŋalon agit. Uŋun da ji pantaŋap aban jigisi tepmisi paŋmilip ak do pi awit, ae jaŋmi nandaŋek suŋ agit amin uŋun tebaisi iyiwit, ae Piŋkop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae suŋ agit amin uŋun aŋpakni aŋmilip ak do pi tebai awit. Ji uŋun aŋpak morap awit uŋun da jikon gulusuŋ kinda dima tosok yaŋ nolisak.

¹²Nak papia uŋun suŋ agit amin gat ae yokwi aŋ iŋgut amin uŋun bamot do nandaŋek dima mandagim. Piŋkop da dabilon ji nin do but dasi galaktaŋ nimaŋ uŋun ji da pakyaŋsi nandani do nandagim. Mibili yaŋ do aŋek papia uŋun mandagim. ¹³Uŋun aŋpakji da nin dakon but panteban asak.

Asi, ji da butnin panteban awit, mani uŋun giŋ dima, nin kisik kisik madepsi agimaŋ, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni aŋmilip aba butni yaworisi tagit. ¹⁴Kalip nak ji dakon aŋpak tagisi do Taitus iyinjek manji pawigigim. Ae geno uŋun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon

^f 7.5 2Ko 2.13   ^g 7.8 2Ko 2.4   ^h 7.10 Mt 27.3-5; Ibr 12.16-17

aŋpak do gen morap yagim uŋun bamisi gin. Gen morap dayigimanj uŋun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen uŋun yagim uŋun kisi bamisi gin. ¹⁵Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wiawan iminjek pasal nimnimikyo aŋek abidajek geni guramikgwit. Uŋun da uŋun aŋpak awit uŋun do sigin nandaj egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da aŋpak kilegisi gin akdaŋ yaŋsi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8–9)

Paŋmuwukbi da Judia amin paŋpulugok do paret awit

8 ⁱNot kabi, Piŋkop da Masadonia paŋmuwukbi do nandaj yawok yominjek paŋpulugagit uŋun do dayikdisat. ²Jigi madepsi noman taŋek uŋun da nandaj gadatni paŋkewalgit. Uŋun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi aŋek amin diwarí paŋpulugok do moneŋ morapmi paŋmuwukgwit. ³Nomansi yaŋsi dayisat, uŋun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Moneŋ yomyomi dakon tilak yapmaŋek madepsi yomgwit. ⁴Uŋun da nin kisi da telagi paŋmuwukbi Judia ekwaŋ uŋun paŋpulugoneŋ do tebaisi niywit. ⁵Ae paret awit uŋun moneŋ baŋgin dīma awit. Mibiltok iyi baŋ Piŋkop do paret awit. Ae Piŋkop dakon galaktok yolek iyi baŋ nin do kisi paret awit.

⁶Kalip Taitus da niaŋon da paret wasajek ani uŋun do dayigit, do jikon tobil kiŋek paret dakon pi aŋ mudoni yaŋ dayisak do nin da tebai iyigimanj. ⁷Ji yo morapmon aŋpak tagisi aŋ. Ji Piŋkop tebaisi nandaj gadaŋ imanj, ae gen tagisi yonj, ae nandak nandakji toŋ, ae Piŋkop dakon pi ak do galagi madepsi nandaj. Ae nin do but dasi galaktaj nimanj. Yaŋdo, nandaj yaworong da paret ak do nandaj uŋun but dasi nandajek kilegisi ani.

⁸Ji da si anisi do gen teban dima yipmaŋdat. Masadonia paŋmuwukbi da paret ak do buri pidonj, jiyo yaŋ gin paret ak do butji pidoni kaŋ, nak da ji asisi amin do but dasi galaktaj yomaŋ yaŋ nandaj dabenj. ⁹^kJi Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandaj yawotni uŋun nandaj. Uŋun yoni morapmi taŋ imgut, mani nin paŋpulugaŋban yo morapmisi timitneŋ do aŋek bupmisi aminsí dagagit.

¹⁰Kili paret paŋmuwutdaŋ uŋun do nandak nandak dabenj. Apma bilak do ji pi uŋun wasajek paret ak do galagisi nandawit. ¹¹Do pi uŋun aŋ mudoni kaŋ tagisi. Kalip butji pidanba pi uŋun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yaŋ gin yo taŋ damaŋ uŋun da aripmon tepmi aŋ

ⁱ 8.1 Ro 15.26; 2Ko 9.1-2   ^j 8.7 1Ko 16.1-2   ^k 8.9 Mt 8.20; Pil 2.6-7

mudoni kañ tagisi.¹²^lAmin kînda paret akdosi nandâmaj yo tañ îmañ da aripmon paret asak kañ, Piñkop da uñun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kañ, uñun kisi tagi yañ nandisak.¹³ Ji da jigi madepsi pañjakwa amin diwari tagisi egipni yañon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonjikon gin egipnej do nandisat.¹⁴ Abisok yosi morapmi tañ damaj, do wadak wadak añ amin tagi pañpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kañ, uñun yoni morapmi tañ yomnikon ji tagi pañpulugoni. Yañ ani kañ, ji kisi morap tilak kalonjikon gin tagi egipni.¹⁵^mPiñkop gen papia da uñun do yañ yosok:

“Amin jap morapmi similgwit uñun tilakni yapmañek dima similgwit,
ae amin kalonjisok similgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

¹⁶Nak Piñkop ya yañ iyisat. Uñun da Taitus dakon but aňtagap aban nin da ji pañpulugok do nandamañ uñun yo kisi yañ gin nandisak.¹⁷Tobil jikon opjak do iyino tagi yañ yagít. Mani iyí jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak.¹⁸ Ae notnin kînda gat yabetno uñun gat kisi obamal. Uñun amin pañmuuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yañ teñteñok dakon man bini toñ amin kînda.¹⁹ Ae uñun gin dima. Nin gat kisi agek nin pañpuluganban nin kisi da paret uñun timik pañkinej do pañmuuwukbi da manjíwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandamañ, ae miňat aminyo pañpulugok ak do galagisi nandamañ uñun amin da kañ nandâjo ani do pi uñun amaj.²⁰Nin paret madepsi uñun pañmuuwañ uñun nin da kilani amaj uñun do amin kînda da yañba yokwi tok kînda dimasi asak do nandamañ. Yañdo, notnin uñun abidono kisi akwamañ.²¹Nin aňpak kilegiši gin ak do nandamañ, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, miňat aminyo da dabilon kisi ak do nandamañ.

²²Ae nin notnin kînda gat yabetno amin bamot gat kisi kwañ. Bisap morapmi pi mibili mibilikon aňkilik kono pi but dasi aban kagimañ. Uñun ji da pi tagisi akdañ yañsi nandisak, do pi uñun ak do galagisi nandisak.

²³Ji Taitus kili nandañ imgwit. Taitus uñun nak gat gadat gadaron da ji pañpulugok do pi kalonjí amak. Ae amin bamot do yañsi nandani, uñun pañmuuwukbi dakon iñjam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal.²⁴ⁿJi uñun amin aňpak tagisi aňyomni, aňakwa pañmuuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktaj yomañ yañ nandâj damni. Ae nin da ji dakon man ısal dogin awikwamañ yañ dima nandani.

^l 8.12 Mk 12.43-44   ^m 8.15 TP 16.18   ⁿ 8.24 2Ko 7.13-14

Jerusalem pañmuwukbi do paret pañmuwutni

9 ¹Ji nin da telagi pañmuwukbi Jerusalem ekwaŋ ujuŋ do paret pañmuwukgamaŋ ujuŋ dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandakeŋ. ²Nak nandisat, ji amin pañpulugok do galagi madepsi nandaŋ, do Masadonia miŋat aminyokon manji pawigisat. Nak yaŋ yoyisat, “Apma bilagon da wiŋ abisok Akaia pañmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwaŋ.” Gen ujuŋ nandawit bisapmon buri piðaŋba iyivo kisi paret ak do tagisi nandawit. ³Mani nak da ji dakon man pawigisat ujuŋ gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yaŋ kili yoyigim, do amin kapbi ujuŋ yabekgo obiŋ ji pañtagap aba paret yop do wagil tagap taŋek egipni yaŋ do yabekdat. ⁴Ji paret ak do wagilsı tagap taŋ yaŋsi nandamaŋ. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obiŋ dandano ji dima tagap toni kaŋ, nak gat ji gat kisi mayagi pakdamaŋ. ⁵Yaŋdo, nak amin kapbi ujuŋ yabekgo mibiltaj jikon obiŋ pañpulugaŋba paret ujuŋ yop do yawit ujuŋ pañmuwutni do nandisat. Do nin da opneŋ bisapmon amin da ji but galagon da paret aŋ yaŋ dandani. Nin da teban teban yaŋapno aŋ yaŋ dima nandani.

⁶Pi gen on do nandani. Jap kalonjisok kwaokdak amin ujuŋ bamı kalonjisok pasak. Ae jap morapmı kwaokdak amin ujuŋ bamı morapmı pasak. ⁷Do ji morap kalon kalon nandaŋ kokwin aŋek paret niaŋ da yop do nandaŋ ujuŋ da arıpmı yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Piŋkop da amin but galagon da paret asak ujuŋ do galak tosok. ⁸Ae Piŋkop da yo tagisi morapmı arıpmı tagi damiŋakwan yo kabisi morapmı akdaŋ. Aŋakwa yosi arıpmisi taŋ damiŋakwa amin diwari tagi pañpulugoni. ⁹“Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin kilegi amin da jap yet tiŋtiŋoŋ ujuŋ da tilak bupmı amin do yo morapmı yomisak.

Aŋakni kilegi ujuŋ toktogisi taŋ aŋaŋ kisak.”

¹⁰Piŋkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Uŋudeŋ gin Piŋkop da yo morapmı dabon arıpmisi akdaŋ. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bamı morapmisi toŋ ujuŋ da tilak aŋpakji kilegi da morapmisi tokdaŋ. ¹¹“Piŋkop da yo morapmı damiŋakwan ji da amin diwari tagi pañpulugoni. Ae ji da paret pañmuwutni ujuŋ nin da wadak wadak amin do yomiŋapno ujuŋ do Piŋkop ya yaŋ iyikdaŋ. ¹²Do ji da paret ani ujuŋ da Piŋkop dakon miŋat aminyo pañpulugaŋban wadak wadak saŋbeŋek dima ani, ae ujuŋ do aŋek Piŋkop do ya

^o 9.1 2Ko 8.1-7   ^p 9.6 YT 11.24-25   ^q 9.9 Kap 112.9   ^r 9.10 Ais 55.10

^s 9.11 2Ko 1.11; 4.15

yan madepsi iyikdaŋ. ¹³ Ji da paret ani uŋun da aŋpakji tagisi noman paŋalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgaŋ yan amin da dandani. Ae ji da uŋun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yomiŋakwa uŋun do Piŋkop aŋkisini. ¹⁴ Ae Piŋkop dakon nandaj yawotni jikon tugosok yan dandani, do ji do but dasi galak taŋ damiŋek ji do bisisit ani. ¹⁵ Piŋkop da but galak do yo nimgut uŋun madepsi daman, gen kaga da ariŋpmi dima yogogi. Do nin Piŋkop ya yaŋsi iyineŋ!

**Amin diwari Pol do yaŋba yokwi tok aba
geni paŋmiliŋ agit**
(*Kilapmi 10–13*)

Pol da amin abiŋ yip do awit dakon geni paŋmiliŋ agit

10 ^tAmin diwari da yaŋba yokwi tok aŋ namiŋek yan yoŋ, “Pol nin gat kalooŋi ekwamaŋ bisapmon piŋbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyišak.” Mani nak Pol da ji Kristo da piŋbi egek amin do aŋpak yaworisi aŋ yomgut uŋun do nandajek gen dayikdisat uŋun do pakyansi nandani do nandisat. ² “Yaŋ dayisat, ji kaŋ kimotni. Nak jikon opbo egipneŋ bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekki nin da on miktimon amin dakon aŋpak yolek pi amar yan nandaj. Nak uŋuden amin gen tebai ariŋpmi tagi yoyikeŋ. ³ Nin miktimon ekwamaŋ, mani miktim amin da emat aŋ uŋudeŋ dima amar. ⁴ “Emat dakon yo timiŋgamaŋ uŋun on miktim dakon dima. Uŋun Piŋkop dakon tapmimni uŋudon tosok, do uwal dakon tapmim ariŋpmi tagi abisak. ⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Piŋkop nandaj im do aŋakwa kosit sopmaŋgaŋ uŋun pabiŋ yopmaŋgamaŋ. Aŋek amin dakon nandak nandak do dam tebai aŋek Kristo naŋgin yolni do yoyiŋ dekgamaŋ. ⁶ Ae nin ji do jomjom amar. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabiŋ yopmaŋgan amin tepmi pi yom do tagap tomaŋ.

⁷ Ji kwen nani baŋgin pindakgaŋ. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yaŋsi nandaj teban tosok kaŋ, uŋun amin pakyansi yaŋsi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ “Amin Tagi da on pi nin da aneŋ do yaŋ dagok aŋ nimgut. Nin da ji dakon nandaj gadat paŋteban aneŋ do nandisak. Nandaj gadatji paŋupbal aneŋ do dima nandisak. Yando, nin manin timisok di awigineŋ kaŋ, nin uŋun do mayagi dima panen. ⁹ Nak papiakon da ji paŋpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yaŋ yoŋ, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi

^t 10.1 1Ko 2.3   ^u 10.2 1Ko 4.21   ^v 10.4 Ep 6.13-17   ^w 10.8 2Ko 13.10

abiŋ nindasak bisapmon tapmimni mini komaj, ae gen yogokni uŋun tagi dima.”¹¹ Gen uŋuden yon amin da pakyansi yaŋ nandani. Nin opno ji gat egipneŋ bisapmon papia damgumajon gen toŋ uŋun da arimpmon anpkak uŋun baŋ aŋek egipdamaj.

¹² Nin amin diwari da iyı dakon man pawikwaŋ nin yaŋ dima aneŋ. Ae nin dakon anpkak uŋun gat arıp yaŋ dima yoneŋ. Uŋun amin da iyı gat tilak aŋek anpkakni kokwinikgaŋ. Ae notni dakon anpkak iyı dakon gat tilak aŋek kokwinikgaŋ. Yaŋ aŋ amin uŋun nandaŋ kokwini tagi dima.
¹³* Mani nin man pawigik dakon tilak yapmaŋek manin dima pawigineŋ. Nin Piŋkop da pi nimgut uŋun aŋek iyı tilak yiŋgut uŋun yolek anpkakni kokwin aneŋ. Ae Piŋkop da pi uŋun aneŋ dakon tilak yiŋban Korin amin ji kisi da arimpmon kigit.¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwamaŋ. Nin jikon pi agimaŋ, do uŋun da tilagon gin manin pawikwamaŋ. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagimaŋ tam manin arıpmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abiŋek Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋaj damgumaŋ.¹⁵ Nin pi gaknин yapmaŋek amin diwari da pi awit uŋun do top yaŋek nin da agimaŋ yaŋ yaŋek manin dima pawikwamaŋ. Nin ji dakon nandaŋ gadatji teban tosak, ae jikon pi amaj uŋun madepsi paptosak dosi nandamaŋ.¹⁶ Ae ji da ekwaŋ da manjigwan miktım toŋ nin uŋudon Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋok do nandamaŋ. Nin amin da pi kili awit tamokon kiŋ pi aŋek manin dima pawigineŋ.¹⁷ Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yaŋ nandak do kaŋ, Amin Tagi dogin yo madepsi yaŋ nandaŋ imdo.”

¹⁸* Do amin kinda iyı dakon man awigisak uŋun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak uŋun amin mani toŋ.

Pol gat yabekbi toptompı gat dakon gen

11 ¹Nak do bikkib naba nandaŋ kokwini tagi dima amin da yaŋ gen di dayikeŋ. Mani bikkib kili namgwit. ²Piŋkop da ji iyikon gin gadanek egipni do nandisak, ae nakyo kisi yaŋ gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, miŋatjok gimoŋisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi uŋun da tilak ji Kristo do manjigim.³* Mani tuŋon amin da Ip anjkewalgit uŋudeŋ jikon yaŋ gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal taŋba anpkak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandaŋek egip egip uŋun di yiŋmaŋ dekbam.⁴* Nak pasoldot, nido amin diwari da abiŋ jikon Yesu ɣwakjwari kinda nin da kalip dima dayiŋ teŋteŋagimaŋ uŋun do dayaŋ, bo ji da wup ɣwakjwari kinda kalip dima

^x 10.13 Ro 12.3   ^y 10.17 Jer 9.24; 1Ko 1.31   ^z 10.18 1Ko 4.4   ^a 11.2 Ep 5.26-27

^b 11.3 WW 3.4,13   ^c 11.4 Gal 1.8-9

abidawit ujum abidoni, bo gen bin tagisi ḥwakjwari kinda kalip nin da dima dayigimaŋ ujum abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanek ekwaŋ.

⁵^dNandani. Ujum yabekbi ji da nandaba wukwan yomaŋ nak ujum dakon piŋbini dima egisat yaŋsi nandisat. ⁶^eAsi, gen yogokno tagisi dima, mani nandak nandakno ujum tagisi. Ujum nandak nandakno anpak morap agimaŋ kili doligimaŋ.

⁷^fNak jikon Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi yaŋek ujum dakon tomni dima timikgim. Yaŋ aŋek nak ji dakon man pawigik do aŋek naga do nandako pigit. Yaŋ agim ujum yokwi agim yaŋ nandaŋ, ma? ⁸^gPajmuwukbi diwari da moneŋ naba ujum da nak joŋikban ji paŋpulugok do pi agim. Yaŋ agim ujum da kabo nagim yombem asak. ⁹Nak ji gat egipgum bisapmon nak anŋpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit ujum da nak dakon wadak wadak anŋpulugawit. Nak jiŋi dima dam do nandagim, ae ujum nandak nandak sigin nandaŋ egisat. ¹⁰Kristo dakon gen bami nagon tosok, do nak asisi dayisat, amin kinda da aŋpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopmaŋ namjak. ¹¹Nak mibili nido yaŋ agim? Nak ji but dasi dima galaktaŋ damisat mibili yaŋ do agim, ma? Ujum dimasi. Piŋkop da nandisak, nak ji do but dasi galaktaŋ damisat.

¹²Mani amin diwari mijat aminyo da dabilon nin yombem daganjek mani pawigik do kosit wiſik aŋakwa nak da ujum kosit sopmaŋ yom do pini asat, ae yaŋ sigin akdisat. ¹³Ujum amin ujum yabekbi toptopmi, mijat aminyo paŋkewal do pi aŋ. Ujum amin kulabik aŋek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yaŋ pindatni do topmon da pi aŋ. ¹⁴Ji ujum do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik aŋek amin da teŋteŋi dakon aŋelo kinda yaŋ koni do topmon da agisak. ¹⁵Do ujum Sunduk dakon pi amini kisi kulabik aŋek amin da aŋpak kilegi dakon pi amin yaŋ pindatni do topmon da pi ani kaŋ, ji ujum do dima wuripdatni. Don pi awit ujum da aripmensi tomni yokwisi timitdaŋ.

Pol yabekbi pi aŋek jiŋi mibili mibili pagit

¹⁶Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandaŋ kokwino tagi dima yaŋ dima nandaŋ namni. Mani ji da nak nandaŋ kokwini tagi dima amin kinda yaŋ nandaŋ kaŋ, ujum kisi tagi gin. Mani bikbik namiŋakwa mano timisok di awigikeŋ. ¹⁷Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandaŋ kokwini tagi dima amin daganjek naga dakon man awigisat. ¹⁸Amin morapmi miktim dakon aŋpagon da mani pawikwaŋ, do nakyo kisi yaŋ gin abeŋ.

^d 11.5 1Ko 15.10; 2Ko 12.11   ^e 11.6 1Ko 2.1,13   ^f 11.7 1Ko 9.18   ^g 11.8-9 2Ko 12.13; Pil 4.15-16

¹⁹ Ji disi do nin nandaŋ kokwinin tagisi yaŋ nandaŋ, do nandaŋ kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik aŋ. ²⁰ Asi, amin da ji paŋkewalek oman amini dep do aŋ, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do paŋkewalgaŋ, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgaŋ bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabiŋ depmaŋgaŋ. ²¹^hNak mayagi nandaŋek yaŋ dayisat, nin jikon aŋpak uŋuden aneŋ dakon tapmimnin mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kaŋ, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandaŋ kokwini tagi dima amin da yaŋ yosot.) ²² Uŋun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Uŋun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Uŋun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. ²³ⁱUŋun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandaŋ kokwini tagi dima aminsi da yaŋ yosot.) Nak da uŋun amin yapmaŋek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae uŋun amin yapmaŋek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi niŋgwit, ae jigi morap uŋun pagim do nak da uŋun amin yapmaŋdat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴^jJuda amin da nak amin baljok nap baŋ kosiri 39 yaŋ baljawit. Yaŋ uŋun bisap 5 kabi awit. ²⁵^kBisap kapbi nak kindap kiriŋ baŋ baljawit. Bisap kindakon tip baŋ niŋgwit. Bisap kapbi tap wakgakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit. ²⁶^lBisap morapmi nak kosit dubagikon kiŋapbo pakbi da pali aŋkiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Iŋwakŋwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae paŋmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi aŋek dipmın dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi aŋek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandaŋek mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwarí mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari paŋmuwukbi morap do nandaba kik aŋek jigi madepsi pasat. ²⁹ Paŋmuwukbi kinda dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyirban yokwikon mosok bisapmon nak uŋun do jampisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikeni kaŋ, yo ni da tapmimno madep dima yaŋ noliŋban kosot, nak uŋun baŋ awigiken. ³¹ Piŋkop, Amin Tagi Yesu dakon Piŋkopni ae Datni nak top dima yosot yaŋsi nandisak. Nin toktogisi mani aŋkisineŋ. ³²^mDamaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas

^h 11.21-22 Pil 3.5   ⁱ 11.23 Ya 16.23   ^j 11.24 GT 25.3   ^k 11.25 Ya 16.22; 14.19

^l 11.26 Ya 9.23; 14.5   ^m 11.32-33 Ya 9.23-25

dakon kila amini da nak abidaj dam tebanon nep do aŋek emat amini yoyiŋban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila aŋek akgwit.³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmaŋek tip dam dakon kosit gwagagon da nap aŋyawot aŋakwa miktimon pīgigim. Yaŋ aŋakwa kila amin da kisiron da pulugar kiŋek kigim.

Piŋkop da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yoliŋban pindakgit

12 ¹Nak naga dakon man awigikenſi. Asi, uŋun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di paŋalon aŋ namgut uŋun do dayikdisat. ²Nak Kristo yolyol amin kinda nandaŋ imisat, uŋun bilak 14 mudajakwa Piŋkop da abidaj aŋaŋ Kwen Kokup 3 kon uŋudon awigi yipgut. Uŋun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmaŋek wigigit nak dima nandisat, Piŋkop dagin nandisak. ³⁻⁴Nak nandisat, Piŋkop da uŋun amin aŋaŋ Paradais kon awigigit. Uŋun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmaŋek wigigit nak dima nandisat, Piŋkop dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandaŋakwan gen ɣwakŋwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵Nak uŋun amin dakon mani tagi awigiken, mani naga dakon man dima awigiken. Nak naga tapmimno mini yaŋsi nandisat, do mano awigiken kaŋ, tapmimno mini do aŋek mano tagi awigiken.

⁶Nak naga dakon man awigiken kaŋ, nak nandaŋ kokwini tagi dima amin da yaŋ dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Uŋun da aŋpakno gat ae gen yogokno gat pindagek uŋun da tilagonjok mano awigini kaŋ uŋun tagi.

Yo kisigi toŋ yombem kinda da Pol sugagit

⁷"Piŋkop da uŋun yo pasili tagisi morap noligit, mani uŋun yo morap do nandaŋek naga do kisik kisik dima abeŋ do Piŋkop da nandagit. Yaŋdo, yum kaŋakwan yo kisigi toŋ yombem kinda da giptim timno sugagit. Uŋun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi aŋ namisak. ⁸Nak bisap kapbi Amin Tagi da uŋun yo abidaŋ maban kisak do bisit tebai agim. ⁹Mani yaŋ nayigit, "Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandaŋ yawok gamiŋek tagi aŋpulugokdisat." Uŋun da yaŋ nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat uŋun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰Yaŋdo, Kristo dakon pi aŋek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yaŋba yokwi tok aŋ namaŋ, bo jiŋi mibili mibili da nak altaŋ namaŋ, bo amin da nak aŋupbal ak do pi aŋ bisapmon

ⁿ 12.7 Jop 2.6   ^o 12.9 Pil 4.11-13

butno tagisi tajakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Piñkop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandaŋ gadat paŋteban ak do nandisak

¹¹^pGen on yosot ujuŋ nandaŋ kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi aŋpak aŋ ujuŋ pindagek yaŋ yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yaŋ yawit tam tagisi, nido ujuŋ yabekbi ji da nandaba wukwan yomaŋ nak ujuŋ dakon piŋbini dima egisat. ¹²^qNak ji gat egipgumaj bisapmon pi morapmi agim ujuŋ da nak yabekbi bamisi yaŋ doliŋban disi kawit. Nak tebai agek jiŋi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi toŋ, ae pi tapmimi toŋ morapmi agim ujuŋ da nak Piñkop dakon pi naŋ agim yaŋ doligit. ¹³^rJikon aŋpak agim ujuŋdeŋ gin paŋmuwukbi diwarikon yaŋ gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak paŋpulugok ani do jiŋi dima damgum. Ujuŋ suŋ agim yaŋ nandaŋ? Yaŋ kaŋ diwarino yipmaŋ namni.

¹⁴Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae ujuŋ bisapmon kisi jiŋi dima dabeŋ. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi baŋ timit do nandisat. Disi nandaŋ, miŋat monjivo da meŋ datyo paŋpulugok do yo dima paŋmuwukgaŋ, meŋ datyo da miŋat monjivoni paŋpulugok do yo paŋmuwukgaŋ. ¹⁵Nak but galak nandaŋek ji paŋpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi dabeŋ. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak toŋ? Ujuŋ tagi dima!

¹⁶Asisi, nak jiŋi dima damgum, mani amin diwari da yaŋ yoŋ, "Pol ujuŋ nin da galaktokni yolneŋ do pasilikon da nin paŋkewalgit." ¹⁷Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, ujuŋ kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji paŋkiligeck yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸^sNak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae ujuŋ notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji paŋkiligeck yo kabisi timikgit? Ujuŋ dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae aŋpaktit kalonjiši gin.

¹⁹Ji da papia on manjiŋek nin da genin paŋteban ak do mandamaŋ yaŋ nandaŋ? Ujuŋ dimasi. Nin egip egipnин Kristokon tosok, ae Piñkop da dabilon gen bamisi dayamaŋ. Notnonisi, yo morap amai ujuŋ ji dakon nandaŋ gadat paŋteban ak do amai. ²⁰Nido nak abiŋ dandako aŋpak nak da si galak tosot ujuŋdeŋ aŋ amin di dima ekwa pindakgeŋ yaŋ do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba aŋpak ji da si galaktoŋ ujuŋdeŋ agak amin kinda da yaŋ dima di egibom. Nak obiŋ dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandaŋek egip egip, ae amin do yaŋba yokwi tok, ae manji gen,

^p 12.11 2Ko 11.5   ^q 12.12 Ro 15.19   ^r 12.13 2Ko 11.9   ^s 12.18 2Ko 8.6,16-18

ae pibit tidok anpak, ae pi pañupbal ak anpak, ujün anpak morap jikon tarjba pindakgej yaŋ do pasoldot. ²¹^tNak ae opbeŋ bisapmon Piŋkop da ji da dabilon abij nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak iŋjani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obij dandakeŋ bisapmon ji but tobil dima aŋek ujün anpak yokwi morap sigin aba dandakeŋ kaŋ, nak bupmisi nandakeŋ.

Korin amin nandaŋ gadatni dakon kila tagisi ani

13 ¹^uAbisok jikon opbo bisap kapbi asak. Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da suŋ aban kaŋek asi suŋ agit yaŋ yoni kaŋ, ujün bami yaŋ nandani.”

²Nak mibiltok opgum da ae ujün da manjikon opbo egipgumanj bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yaŋ yoyisat, aeno jikon tobil opbeŋ kaŋ, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji ujün kok do yoŋ, do ujün anpak abo, nak Kristo dakon gen abidajek yosot yaŋsi nandakdaŋ. Kristo ji paŋmiliŋ ak do tapmim wiſik dima asak, jikon tapmimni madepsi. ⁴^vAsi, Kristo kalip tapmimni mini naŋ tilak kindapmon aŋakgwit, mani abisok Piŋkop da tapmimon kalugi egisak. Nin ujün gat gadagimaŋ ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Piŋkop da tapmimon ujün gat kalugi egek ji paŋpulugok do pi akdamaj.

⁵^wJi nandaŋ gadat bamisi aŋ bo dima, yaŋ do disi baŋ paŋkiligeck pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji ujün dima nandaŋ? Ujün jikon dima egisak kaŋ, nandaŋ gadatji bami dima. ⁶Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yaŋ disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷Nin Piŋkop da ji paŋpulugaŋakwan yokwi kinda dima ani do bisit amaj. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yaŋ nindani yaŋon da gen on dima yomaŋ. Ji da nin do pi amin toptopmi yaŋ tagi nandani, mani yo madep ujün ji da anpak tagisi baŋgin ani do nandamaŋ. ⁸Nido nin gen bami abij yip do yo kinda aripmi dima aŋej. Nin gen bami joŋit dogin pi amaj. ⁹Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini aŋ bisapmon nin ujün do kisik kisik amaj. Ae ji nandaŋ gadat kalip tebai awit ujün aŋkaluk aŋek aesi tebai atni do bisit amaj. ¹⁰^xAmin Tagi da pini kila aberj do nak tilak aŋek yaŋdagok aŋ namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obij ji dakon anpak paŋmiliŋ ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandaŋ gadat paŋteban aberj do pi on namgut. Nandaŋ gadatji paŋupbal akeŋ do dima namgut.

^t 12.21 2Ko 13.2   ^u 13.1 GT 19.15; Mt 18.16; 1Ti 5.19   ^v 13.4 Pil 2.7-8

^w 13.5 1Ko 11.28   ^x 13.10 2Ko 10.8

Pol da galok gen yagि

11 Not kabi, nak gen wasip aŋek galok gen dayisat. Ji aŋpakji paŋmilip aŋek kilegisi egipni. Geno nandajek guramitni. But kalonjona da yaworisi egipni. Yaŋ aŋakwa Piŋkop but dasi galaktaŋ damiŋek but yawot damisak uŋun da ji gat egipjak.

12 Paŋmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Piŋkop dakon telagi paŋmuwukbi idon ekwaŋ uŋun da ji do gildat tagi yaŋ dayan.

13 Amiŋ Tagi Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni, ae Piŋkop dakon amiŋ do but dasi galak taŋ yomyom aŋpakni jikon tosak, ae Telagi Wup da ji paŋpulugaŋban but kalonji egipni dosi nandisat.